

1841 ^{28/3} 24: 1. Beh. af F. t. L. om Forlæng. af L. af 2. Aug. 1914. (Nationalbankens Sædler). 1842

overfor Nationalbanken, at man forhandlede paa den Maade, at man paaberaabte sig en Rigsdagsbeslutning og derigennem i Virkeligheden en Folkevillie for, at Nationalbankens Oktroj maatte undergaa en Ændring. Dette kan naturligvis ske, men jeg maa tilstaa, at jeg i Øjeblikket vil være noget ængstelig ved at sætte dette paa Spidsen, netop naar de økonomiske Forhold staar, som de gør for Tiden.

Jeg kan altsaa ikke se rettere, end at Rigsdagen staar svagt overfor det foreliggende Forslag, hvis man vil benytte det som Grundlag for Angreb eller for Forhandling, og endnu mindre forekommer det mig at kunne tjene som Grundlag for Bebrejdelser og Indsigelser, idet der for mig er noget lidet tiltalende i fra Rigsdagens Side at rette Bebrejdelser mod en Institution eller endog øve en skarp eller ubarmhertig Kritik, naar deraf slet intet følger. Hvis en Statsinstitution af en eller anden Art kommer til Forhandling her i Tinget — det kan være et Opdragelseshjem, det kan være Polyteknisk Læreanstalt eller hvad som helst —, er der jo en Mulighed for, at man gennem denne Forhandling kan paavirke Ministeren, saa at han træffer visse Foranstaltninger. Det vil være Tilfældet, naar den Forhandling, der føres, er vel begrundet, og man har en Minister, som ikke er saadan uden Forbindelse med Rigsdagen, at han ikke skulde forstaa, hvilken Pligt der paalægges ham gennem Rigsdagsudtalelser, som et eller flere eller maaske alle Partier staar bagved. Saaledes staar man ikke overfor Nationalbanken. Dens Stilling har man en Gang gjort mægtig, det kan ikke nægtes. Det er vel en Privatbank, men den har et Seddelprivilegium, paa hvilket den kan basere en Magtstilling, og som naturligvis ogsaa forpligter den, det indrømmer jeg, men hvorvidt det forpligter under overmaade vanskelige europæiske Forhold, er ikke ganske let, synes jeg, at overskue, heller ikke let at træffe Bestemmelse ud fra. Derfor kan jeg meget vel være med til at opfordre Ministeriet til at have al mulig Forbindelse med Nationalbanken og forsøge gennem Forhandling at paavirke Banken ud fra den Mening, som Ministeriet har, ud fra Udtalelser, der falder fra Rigsdagen,

især hvis de falder ganske tydeligt gennem Beslutninger, hvad der jo endnu ikke har været Tilfældet. Paa den anden Side har Rigsdagen jo ikke givet et ligefremt Direktiv til Ministeriet om, hvad der skulde forsøges, undtagen dette ganske almindelige, at man ønsker at vende tilbage til Guldpariteten. Dette er noget, der er fælles for hele Europa, undtagen ganske enkelte Lande. Skønt jeg mener, Sagen har den største Betydning for Danmark, kan jeg altsaa ikke gaa ud fra, at Forhandlingen er let, og at man blot ved at sige til Ministeriet: nu skal I skaffe Guldpariteten, er sikker paa, at Ministeriet er i Stand dertil — og ganske sikkert da ikke et Ministerium, som ikke paa det Punkt har en indre Sammenhæng. Det maa jo ikke være saaledes, at Ministrene mener forskelligt om den Ting; men i Øjeblikket synes det i alt Fald, som om der ikke ret er Overensstemmelse mellem Ministeriets Medlemmer paa dette Punkt. Det maatte i hvert Fald være et Ministerium, som var ganske sikkert paa, at det i sine Bestræbelser overfor Nationalbanken, sin Forhandling med Nationalbanken havde Rigsdagen bag sig. Heller ikke dette synes jeg er Tilfældet. Og i Øjeblikket, hvor vi staar overfor et Valg, vil et Ministerium være overordentlig svagt, hvis det forsøger at bryde Nationalbankens Magtstilling, som ikke er saa ringe, som man vil gøre den til.

Jeg kan altsaa anbefale Lovforslaget ud fra det, jeg tidligere har sagt, og ogsaa ud fra det, jeg mener at burde sige i Dag. Jeg har endnu kun et Spørgsmaal til den højtærede Justitsminister. Det gælder en Post, som tidligere fandtes paa Nationalbankens Regnskab, men nu ikke findes der mere, og som hed „Statens og Bankens Delkrederefond“. Denne blev oprettet i sidste Halvdel af Aaret 1921, og Oplysning derom er givet i en Skrivelse, som findes i Landstingsudvalgets Betænkning af December 1921 — Skrivelsen er dateret 8. December 1921. I denne Skrivelse hed det, at Banken var overbevist om det rimelige i, at naar saadanne Beløb, som afsattes for at dække mulige Tab, ikke behøvedes, skulde Staten have sin Interesse og sin Andel deri. Da man nu havde en Reservefond i Nationalbanken, som ikke kunde blive større ifølge Oktrojen, og da man desuden havde denne